



רשות ההגבלים העסקיים

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988
בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל להסדר שצדדים לו
כרטיסי אשראי לישראל בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, לאומי קארד בע"מ,
בנק דיסקונט לישראל בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ

א. פתח דבר

בפניי הונחה בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, (להלן: "**חוק ההגבלים העסקיים**") להסדר כובל שהצדדים לו הם כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן: "**כ.א.ל**"), בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "**בנק לאומי**"), לאומי קארד בע"מ (להלן: "**לאומי קארד**"), בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן: "**בנק דיסקונט**") והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן: "**הבנק הבינלאומי**").

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתם האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי ולאחר שנועצתי בועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי אף שההסדר חל על חלק ניכר מהשוק הרי שבכפוף לשורת תנאים שקבעתי, הכבילות שבו אינן פוגעות פגיעה של ממש בתחרות בשוק כאמור. כן באתי למסקנה כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלה והנימוקים שיפורטו להלן, מצאתי כי ראוי הסדר לפטור בתנאים שלהלן לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, אך זאת לפרק זמן קצר במיוחד, בן 45 ימים בלבד.

ב. ההסדר

הצדדים להסדר הם סולקים ומנפיקים של כרטיסי ויזה (להלן: "**חברות הויזה**"). ההסכם נשוא הבקשה עניינו הסדרי סליקה צולבת השוררים בין חברות הויזה. נכון לעתה, דן בית הדין להגבלים עסקיים בשיעורי **העמלה הצולבת** (עמלת מנפיק או interchange fee),¹ הראויים להיכון בין חברות הויזה, במסגרת ה"ע 4630/01, זאת לאחר שביום 6 בספטמבר 2001 הגישו חברות הויזה לבית הדין להגבלים עסקיים בקשה לאישור הסדר כובל ולמתן היתר זמני.

¹ עמלה צולבת מוגדרת כאותה עמלה שמשלם סולק למנפיק הכרטיס כאשר הסולק והמנפיק אינם זהים או בבעלות משותפת. המנפיק הוא זה אשר עומד בקשר עם מחזיק הכרטיס. המנפיק ערב להתחייבויותיו של מחזיק הכרטיס כלפי הסולק, אשר מזכה את בית העסק עבור העסקה ועומד בקשר עמו. העמלה הצולבת מחושבת באחוזים מסך שווי העסקה.

הבקשה הנדונה כאן עניינה הסדר **הסליקה הצולבת** בכללותו, שכן שיעורי **העמלות הצולבות** הנגבות היום בין חברות הויזה אושרו במסגרת היתר זמני שהעניק בית הדין להגבלים עסקיים. הדברים יובהרו:

על מנת לאפשר תחרות בסליקת כרטיסי ויזה על ליבם של בתי עסק, ראה קודמי לנכון להעניק פטור להסכם הסליקה הצולבת שבין החברות שפעלו בתחום. הסכם **הסליקה הצולבת** הופטר לראשונה בשנת 1998 (עם כניסת אלפא קארד לשוק), ובהמשך בשנת 2000 (לאחר קריסת אלפא, פירוק כ.א.ל. והקמת לאומי קארד).

הפטור להסכם הסליקה הצולבת הוענק לפרק זמן ארוך יחסית, ומועד פקיעתו נקבע ליום 7 ביולי 2002. עם זאת **העמלות הצולבות** שנקבעו במסגרתו, והיוו מעין "תמונת ראי" של מצב השוק כפי שהיה עובר לפטור, הופטרו באופן ארעי בלבד. כך נעשה שכן שאלת גובה העמלה הצולבת היא שאלה שאינה פשוטה לבירור והכרעה, וכי עמלה צולבת גבוהה מדי ובלתי שוויונית עשויה לפגוע בתחרות ובציבור.

תחילה קבע קודמי במסגרת החלטות הפטור משנת 1998 ומשנת 2000 מנגנון במסגרתו על ויזה הבינלאומית לספק מתודולוגיה לקביעת שיעור העמלות הצולבות. לאחר שמנגנון זה כשל, הענקתי לצדדים פטור קצר במיוחד (לפרק זמן של חצי שנה בלבד), ובו נקבע כדלקמן:

אם בתקופת הפטור לא ישוכנע הממונה כי שיעור העמלה הצולבת המוצע על ידי חברות הויזה מוצדק - יגישו חברות הויזה לא יאחר משלושים יום מתום הפטור הניתן בזה, בקשה לבית הדין להגבלים עסקיים לאישור הסדר כובל לעמלה צולבת בשיעור ובתנאים אותם הגישו לממונה.

לאחר שלא שוכנעתי כי שיעור העמלה הצולבת אשר הוצע על ידי חברות הויזה מוצדק - הופנו הצדדים אחר כבוד לבית הדין להגבלים עסקיים, אשר דן בימים אלה ממש בשיעורי העמלות הצולבות הראויים לשרור במערכת הויזה בישראל.

בתוך כך, צפוי הפטור שהוענק להסדר **הסליקה הצולבת** לפקוע בקרוב, ומכאן הבקשה הנדונה.

ככלל, הסדר **הסליקה הצולבת** השורר בשוק הויזה בישראל מועיל לתחרות שכן הוא מאפשר יצירת תחרות ישירה בין לאומי קארד וכ.א.ל. על ליבם של בתי העסק. עם זאת, יש לנהוג זהירות רבה במיוחד כשמדובר בהסכמות הנוגעות **לעמלה הצולבת**, ואמנם עניין זה נדון בבית הדין להגבלים עסקיים.

מאחר שנושא העמלות הצולבות נדון בבית הדין, ראיתי לנכון להעניק פטור להסכם הסליקה הצולבת בכללותו, לתקופה קצרה במיוחד בת 45 יום בלבד. בתקופה זו יוותרו התנאים שנקבעו בפטורים הקודמים (בשנת 1998 ובשנת 2000) על כנם.

במהלך תקופה זו אבחן האם יש מקום להפנות את הצדדים לבית הדין להגבלים עסקיים על מנת שהעניין כולו ידון תחת קורת גג אחת. כן אבחן האם יש מקום לשינוי התנאים במסגרתם המלצתי על מתן היתר זמני. אציין כי אין בעצם הענקת פטור זה כדי להביע עמדה כלשהי באשר להיקף הסוגיות הנדונות במסגרת ההליך המתנהל בבית הדין להגבלים עסקיים (ה"ע 4630/01).

ג. סוף דבר

לאחר שנועצתי בועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש. פטור זה ניתן בכפוף לכך שהתנאים שנקבעו במסגרת החלטת פטור 3728 מיום 18 במאי 2000 ימשיכו לחול על הצדדים להסכם נשוא פטור זה.

תוקפו של פטור זה 45 יום מיום מתן החלטתי.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

דרור שטרומ

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, י"ג אב, תשס"ב

22 יולי, 2002